

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.37.352/2017/7.

A tanács tagjai: . Kovács András a tanács elnöke
. Sugár Tamás előadó bíró
. Fekete Ildikó bíró

A felperes:

A felperes képviselője: . Szikszai Anita ügyvéd

Az alperes: Megye Jogú Város Önkormányzata

Az alperes képviselője: . Kapás Katalin ügyvéd

Az alperesi beavatkozó: (...)

Képviselője: Dr. Jancsó Pál ügyvéd

A per tárgya: földforgalmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. szeptember 21-én kelt 11.K.27.452/2016/3. számú ítélete

A másodfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Miskolci Törvényszék 2017. január 12-én kelt 1.Kf.27.013/2016/4. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 1.Kf.27.013/2016/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000.- (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló Sz.A.B., Sz. I. Cs. és B. T., mint eladók, valamint az alperesi beavatkozó (a továbbiakban: beavatkozó), mint vevő 2015. március 21-én adásvételi szerződést kötöttek a (...) hrsz.-ú „szántó” művelési ágú ingatlan $\frac{3}{4}$ tulajdoni hányadára, mely az önkormányzat hirdetőtábláján kifüggesztésre került. A felperes a törvényes határidőn belül elfogadó nyilatkozatot nyújtott be a szerződésre vonatkozóan. A Magyar Agrár-, Élelmiszer-gazdasági és Vidékfejlesztési Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Elnöksége (a továbbiakban: Agrárkamara) a 2015. június 31-én hozott állásfoglalásában az adásvételi szerződés jóváhagyását sem a felperes, sem a beavatkozó vonatkozásában nem támogatta.
- [2] Az Agrárkamara állásfoglalásával szemben a felperes és a beavatkozó is kifogást terjesztettek elő. Az Agrárkamara a 2015. szeptember 4. napján hozott állásfoglalásában - tartalma szerint megváltoztatva a korábbi állásfoglalását - a felperessel kapcsolatban támogató, míg a beavatkozó vonatkozásában nem támogató döntést hozott. Az új állásfoglalást az Agrárkamara a 2015. szeptember 7-én kelt átíratával küldte meg az alperes jegyzője felé kifüggesztés és további ügyintézés céljából. Az irat a címzetthez 2015. szeptember 10-én érkezett meg.
- [3] Az alperes a 2015. szeptember 10-én kelt HA:304655-2/2015. számú határozatában az Agrárkamara 2015. július 31-én kelt BOR01-02482-4/2015. számú állásfoglalását megváltoztatta oly módon, hogy az adásvételi szerződés jóváhagyását a felperes és a beavatkozó esetében is támogatta.
- [4] Az alperes jegyzője 2015. szeptember 11-én tájékoztatta az Agrárkamarát, hogy az általa hozott első állásfoglalást az alperes megváltoztatta, egyben a jegyző visszaküldte a második állásfoglalást. Az Agrárkamara 2015. október 7-én a második állásfoglalást ismételten megküldte a jegyzőnek kifüggesztés és hivatalos ügyintézés céljából, melynek a jegyző nem tett eleget.

A kereseti kérelem

- [5] A felperes keresettel támadta az alperes határozatát kérve annak bírósági felülvizsgálatát. Nézete szerint az alperesnek a közgyűlésen a kifogásokkal támadott kamarai állásfoglalást teljes egészében, annak a felülvizsgálat időpontjában már rendelkezésére álló módosítására is kiterjedően kellett volna elbírálnia.

Az elsőfokú ítélet

- [6] A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Az indokolásban felhívta a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvényt (a továbbiakban:

Fftv.) 24. § (1), (2), 26. § (1)-(3), 68. § (1)-(3) bekezdéseit; az Fftv.-vel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 103/A. § (1), (2) bekezdéseit; a helyi földbizottságok ügyféli jogairól szóló 175/2016. (VII.1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 1. §-át; a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 14. § (1), (2) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdését, 339/A. §-át, valamint az Alkotmánybíróság 17/2015. (VI.5.) AB határozatát.

- [7] Hangsúlyozta, hogy a földbizottságként eljáró Agrárkamara közvetett magánjogi érdekelt, mely a hatósági eljárás során az ügyfél jogait gyakorolja, így nyilatkozatát - jelen esetben állásfoglalását - az érdemi hatósági határozat meghozataláig megváltoztathatja, módosíthatja.
- [8] Az alperes közgyűlése 2015. szeptember 10-én a reggeli órától ülésezett és döntött az első állásfoglalás megváltoztatásáról. A második állásfoglalást tartalmazó postai küldemény 2015. szeptember 10-én megérkezett a hivatalba, így azt aznap kézbesítettnek kell tekinteni. Ugyanakkor az Agrárkamara a második állásfoglalást kizárólag kifüggesztés céljából küldte meg a jegyző részre, vagyis a címzett nem a közgyűlés, hanem a jegyző volt. A felperes nem tudta igazolni a fentiekre figyelemmel, hogy az alperesnek a határozat meghozatalának időpontjában tudomása volt arról, hogy az Agrárkamara módosította az állásfoglalást.

A másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú ítélettel szembeni felperesi fellebbezést elbíráló törvényszék jogerős másodfokú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kifejtette, hogy az alperes a határozata meghozatalakor még nem értesült az Agrárkamara által hozott újabb állásfoglalásról. Az, hogy az alperesnél alkalmazott érkeztető bélyegző szerint az alperesi határozat meghozatala napján a módosított kamarai állásfoglalás megérkezett, nem teszi megállapíthatóvá annak tényét, miszerint a módosított kamarai állásfoglalás és beadvány a képviselő-testület részére a határozat meghozatalát megelőzően kézbesítésre került. Az Agrárkamara jegyző felé történő megkeresése az alperesi határozat meghozatala szempontjából sem formájában, sem tartalmában nem tekinthető megfelelőnek, így az önmagában az alperes terhére nem értékelhető. A határidőben történt tudomásszerzés esetén nyílt volna meg az alperes oldalán annak kötelezettsége, hogy vizsgálja, egyáltalán módja volt-e az Agrárkamarának az állásfoglalása módosítására, amennyiben igen, akkor azt milyen határidőn belül tehetette meg. A tudomásszerzés hiányában az alperes nem sértett jogszabályt azzal, hogy nem értékelte az Agrárkamara időközben módosított állásfoglalását.

- [10] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a kereseti kérelemben meghatározott korlátok miatt a fenti körülmények vizsgálatának volt jelentősége, ezért a törvényszék mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletéből az Agrárkamara ügyféli minőségére és hatósági eljárására vonatkozó okfejtést.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

- [11] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet elsődlegesen annak - az elsőfokú ítéletre is kiterjedő - hatályon kívül helyezése és a keresetnek való helytadás, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt. Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a Rendelet 1. §-át, a Ket. 37. § (1), 51. § (1), (2), (6) bekezdéseit, az Fétv. 103/A. § (1) bekezdését, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 41. § (2) bekezdését.
- [12] Nézete szerint az Agrárkamara ügyféli minőségének a módosított állásfoglalás kézbesítése és a hatósági eljárás kapcsán kiemelt jelentősége van. A Rendeletből és az AB határozatból kitűnően az Agrárkamara ügyfélnek minősül, őt az ügyfél jogai illetik meg. Az Agrárkamara nyilatkozatát az érdemi határozat meghozatalának időpontjáig módosíthatja. Az Agrárkamara a Ket. 51. § (6) bekezdése szerinti tájékoztatásban nem részesült, így nem tudta, hogy meddig jogosult nyilatkozatát módosítani. Ilyen hatósági tájékoztatás hiányában az Agrárkamarát mulasztás nem terheli, ebből következően a felperest joghátrány nem érheti.
- [13] A felperes rámutatott, hogy az Agrárkamara módosított állásfoglalását jogszerűen küldte meg a közgyűléshez a jegyzőn keresztül, annak érkeztetésével a módosított állásfoglalás az közgyűléssel is közöltnek tekintendő. A kifogásolási eljárás azzal kezdődik, hogy az Agrárkamara a jegyzőnek küldi meg az állásfoglalást és külön hatósági tájékoztatás hiányában jogszerűen küldeti meg a jegyzőnek a módosított állásfoglalását is. Mindezek mellett az Ötv. 41. § (2) bekezdésére tekintettel a polgármesteri hivatal és a jegyző a képviselő-testület szerveinek minősülnek. A módosított állásfoglalás nem kifüggesztés, hanem a képviselő-testületi döntés során történő elbírálás érdekében került megküldésre. Ezért megalapozatlan az az első- és másodfokú ítéleti érvelés, hogy az Agrárkamara módosított állásfoglalását a hatóságnak nem kellett figyelembe vennie.
- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta. A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

- [16] A Pp. 275. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül.
- [17] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból az ügy érdemében helytálló jogi következtetésre jutott. A felülvizsgálati bíróság a felülvizsgálati kérelemben írtakat elbírálva az alábbiakat fejti ki.
- [18] A felperes keresetlevelében előadta, hogy nincs olyan rendelkezés, amely kizárná, hogy az Agrárkamara állásfoglalását az utóbb tudomására jutott tények alapján megváltoztassa. Az alperesnek a 2015. szeptember 10-én tartott közgyűlésén a kifogásokkal támadott kamarai állásfoglalást teljes egészében, annak a felülvizsgálat időpontjában a közgyűlés rendelkezésére álló módosítására is kiterjedően kellett volna elbírálnia.
- [19] A Kúria egyetért az elsőfokú bíróság azon érvelésével, hogy elsődlegesen abban a kérdésben kell döntenie, miszerint van-e lehetőség az Agrárkamarának a korábban meghozott és kifüggesztett állásfoglalása megváltoztatására. A felülvizsgálati bíróság nem osztja az ezzel ellentétes másodfokú ítéleti okfejtést, melynek eredményeként a törvényszék mellőzte az Agrárkamara ügyféli minőségére és helyes eljárására vonatkozó elsőfokú bírósági érvelést.
- [20] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a Agrárkamara ügyféli minősége körében hozott döntése indokolásában helyesen hívta fel a 17/2015. (VI.5.) AB határozatot és a Rendelet 1. §-át. Az Alkotmánybíróság határozata indokolásának 56. pontjában rögzíti, hogy a földbizottság (jelen esetben a hatáskörét az Agrárkamara gyakorolja) nem közhatalom gyakorlására felruházott szervezet, érdekeltsége közvetett magánjogi természetű. A Rendelet 1. §-a kimondja, hogy a helyi földbizottság vagy az annak feladatát ellátó Agrárkamara az ügyfél jogait gyakorolja az e feladatkörét érintő közigazgatási hatósági eljárásokban.
- [21] A Ket. 51. § (1) bekezdéséből fakadóan az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja. Az Agrárkamara, mint ügyfél nyilatkozati joga fennáll, ez egyben azt is jelenti, hogy a nyilatkozatát meg is változtathatja.
- [22] A Kúria hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértéstől mentesen mutatott rá arra, hogy a nyilatkozat megváltoztatásának időbeli korlátja van, az ügyfél - fő szabály szerint - az érdemi határozat meghozataláig módosíthatja a nyilatkozatát.
- [23] A Ket. 51. § (6) bekezdése kimondja, hogy a hatóság köteles az ügyfelet a nyilatkozattétellel, illetve adatszolgáltatási kötelezettséggel kapcsolat jogairól tájékoztatni és kötelességeire, valamint a kötelezettségek elmulasztásának jogkövetkezményeire

figyelmeztetni.

- [24] A felperes a Ket. 51. § (6) bekezdése sérelmére először a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, ilyen tartalmú jogszabálysértést sem az első- sem a másodfokú eljárásban nem nyújtott be. A Kúria a felülvizsgálati eljárás során érdemben nem vizsgálhat olyan jogszabálysértést, melyet a felperes a Pp. 335/A. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül az elsőfokú bírósági eljárás során nem terjesztett elő.
- [25] Az Fétv. 103/A. § (1) bekezdése értelmében a helyi földbizottság az állásfoglalását a települési önkormányzat jegyzője annak kézhezvételét követő 3 napon belül a települési önkormányzat polgármesteri hivatala, illetve közös önkormányzati hivatal esetében a közös önkormányzati hivatal hirdetőtábláján 5 napra kifüggeszti. Az állásfoglalás ellen - 5 napon belül - az eladó, a vevő, illetve a határidőben elfogadó nyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosult kifogást terjeszthet elő a települési önkormányzat képviselő-testületénél. A kifogást a jegyzőhöz kell benyújtani. A 103/A. § (2) bekezdés alapján a képviselő-testület megváltoztatja a kifogással érintett állásfoglalást, ha annak kiadására a Földforgalmi törvény 23-26. §-a megsértésével került sor, egyébként a kifogást elutasítja. Az elkésztett kifogást a képviselő-testület érdemi vizsgált nélkül elutasítja. A képviselő-testület a kifogást 15 napon belül zárt ülésen bírálja el. A képviselő-testület a döntését jegyző útját közli a helyi földbizottsággal, a kifogást tevővel és a mezőgazdasági igazgatási szervvel.
- [26] A korábban írtaknak megfelelően az Agrármegbízottak Tanácsa a 2015. szeptember 4-én hozott állásfoglalását a 2015. szeptember 7-én kelt átirattal küldte meg az alperes jegyzőjének kifüggesztés és további ügyintézés céljából. Sem az átirat, sem az állásfoglalás nem utal arra, hogy az új állásfoglalás tartalmilag a korábban hozott állásfoglalás részbeni megváltoztatását jelenti.
- [27] A Kúria kiemeli, hogy az alperes határozata meghozatalakor nem tudott és nem is kellett tudnia az Agrármegbízottak Tanácsa új állásfoglalásáról. Az Agrármegbízottak Tanácsa új állásfoglalását az Fétv. 103/A. § (1) bekezdése szerinti eljárás lefolytatására küldte meg a jegyzőnek, annak címzettje nem az alperes volt. A fentiekre tekintettel az alperes döntése meghozatalakor nem értékelhette az új állásfoglalásban írtakat, így jogszerű eljárásban döntött a korábban hozott állásfoglalással szemben előterjesztett kifogásokról.
- [28] A felperes a Pp. 335/A. § (1) bekezdésében szereplő határidőn belül nem hivatkozott a Ket. 37. § (1) bekezdésének és az Ötv. 41. § (2) bekezdésének sérelmére, ezért a felülvizsgálati kérelmének erre vonatkozó érvelése érdemben nem vizsgálható.
- [29] A Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdését alkalmazva a jogerős ítéletet - indokolásbeli módosítással - hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [30] *Az Agrárkamara a feladatkörét érintő közigazgatási hatósági eljárásokban az ügyfél jogait gyakorolja. Állásfoglalása, az azt felülvizsgáló önkormányzati hatósági ügyben ügyféli nyilatkozatnak minősül, melyet megváltoztathat, mely változtatás a jegyzői kifüggesztést követően az illetékes képviselő testülethez (közgyűléshez) való beérkezését követően joghatályos.*

Záró rész

- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [32] A pervesztes felperes köteles az alperes részére a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [33] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket szintén a felperesnek kell megfizetnie a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
- [34] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. február 20.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró,

Dr. Fekete Ildikó s.k. bíró